

Sygn. akt VII U 1074/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy W. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o emeryturę

na skutek odwołania W. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 29 kwietnia 2015 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala W. M. (1) prawo do emerytury od dnia(...)

II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

VII U 1074/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. realizując postanowienie Sądu z dnia 25.03.2015r. w sprawie ustalenia prawa do emerytury od dnia 20.04.2008r. odmówił W. M. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że wnioskodawca nie spełnił warunków do ustalenia prawa do emerytury przewidzianych w art. 29 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ.U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), a mianowicie nie udowodnił okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 35 lat i na dzień 20.04.2008r. nie był całkowicie niezdolny do pracy. (k.26ae t.IV)

Odwołanie od decyzji złożył w dniu 27 maja 2015r. W. M. (1) domagając się przyznania mu prawa do emerytury zgodnie z jego wnioskiem od 28.10.2008r. (odwołanie k. 2 as)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc argumenty jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 3as)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. M. (1) ur. (...) wnioskiem z dnia 30.01.2008r. domagał się ustalenia prawa do renty. Decyzją z dnia 26.08.2008r. ZUS odmówił prawa do renty po ustaleniu, że wnioskodawca jest zdolny do pracy. (k.71ar t.I ar)

Odwołanie od powyższej decyzji oddalił Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 29.03.2010r. w sprawie VIII U 4359/08 a Sąd Apelacyjny wyrokiem z 18.08.2010r. w sprawie III AUa 627/10 apelację od tego wyroku oddalił. (k. 99-100 ar t.I ar)

W międzyczasie 28.10.2008r. W. M. (1) złożył wniosek o emeryturę powołując się na dokumenty złożone do sprawy rentowej, z których wynikało, że wnioskodawca w okresie aktywności zawodowej był zatrudniony jako nauczyciel akademicki (...). (t.II ae)

Decyzją z dnia 28.11.2008 roku ZUS w oparciu o ustawę o szkolnictwie wyższym odmówił prawa do emerytury nauczyciela akademickiego wobec nie spełniania koniecznych warunków, w tym braku 30 letniego okresu zatrudnienia. (k. 9 ae t.II)

Wyrokiem z dnia 10.05.2010r. w sprawie VIII U 114/09 Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od powyższej decyzji a Sąd Apelacyjny w sprawie III AUa 627/10 oddalił apelację od tego wyroku.

W dniu 13.09.2011r. W. M. (1) po raz kolejny złożył wniosek o rentę. (akta rentowe t. III) Decyzją z 17.01.2012r. ZUS odmówił prawa do renty wobec ustalenia przez Komisję Lekarską w dniu 11.01.2012r., że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy, z tym że trudno było ustalić datę jej powstania, więc przyjęto, że istniała od 01.09.2011r. ale tak ustalona niezdolność powstała po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia a ponadto w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu ubezpieczenia. (decyzja k. 25ar, t. IIII)

Wnioskodawca odwołał się od tej decyzji. Postępowanie sądowe toczyło się przed Sądem Okręgowym w Lublinie w sprawie VII U 1913/12. Wywoływane były opinie biegłych, których konkluzje nie były jednoznaczne. Część biegłych uznawała wnioskodawcę za zdolnego do pracy a część ustaliła jego niezdolność. Ostatecznie biorąc pod uwagę opinię psychiatry przyjęto, że wnioskodawca jest osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy i że ta całkowita niezdolność do pracy istniała w dniu 01.09.2011r. Wynikiem powyższego było ustalenie wnioskodawcy wyrokiem z dnia 08.12.2014r. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 13.09.2011r. na stałe. (akta VIIU 1913/12)

Wyrok stał się prawomocny i ZUS wykonał go decyzją z 16.03.2015r.(k.105ar t. III)

W tym czasie 17.02.2012r. wnioskodawca złożył do ZUS kolejny wniosek o emeryturę. Wskazał, że z zawodu jest nauczycielem akademickim, podając w kwestionariuszu, że poprzedni wniosek o emeryturę pozostaje bez zmian. Jednocześnie wpisał, że emerytura powinna być mu przyznana od 21.04.2008r. (tom IV akt emerytalnych)

Po dokonaniu sprawdzenia stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy ZUS ustalił go w rozmiarze 27 lat, 8 miesięcy i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych i decyzją z 08.03.2012r. ponownie odmówił prawa do emerytury nauczyciela akademickiego. (decyzja k. 6 t.IV ae)

W dniu 20.03.2012r. wnioskodawca odwołał się od tej decyzji. W uzasadnieniu wskazał, że domagając się ustalenia prawa do emerytury wnosił o jej przyznanie na podstawie wszystkich obowiązujących przepisów i decyzji. Wskazał na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23.10.2007r. stwierdzającego, że „pozbawienie mężczyzn prawa do wcześniejszej emerytury w zakresie w jakim tego rodzaju emerytura jest przewidziana dla kobiet nosi znamiona dyskryminujące”. Wskazał, że spełnia warunki do ustalenia prawa do emerytury w oparciu o art. 267 ustawy o szkolnictwie wyższym oraz że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 11.01.2012r. został uznany niezdolnym do pracy i dlatego emerytura powinna być mu przyznana od 21.04.2008r. (odwołanie k. 2 akt VII U 2215/12)

W trakcie toczącego się postępowania odwoławczego wnioskodawca w dniu (...) złożył kolejny wniosek o emeryturę wskazując, że emerytura powinna być przyznana co najmniej od 21.04.2008r. a(...)osiągnie 65 lat życia. (tom V akt emerytalnych)

Rozpoznając ten wniosek ZUS decyzją z 12.03.2013r. opierając się na art. 27 ustawy emerytalnej odmówił przyznania emerytury. (k. 7 t.Vae) Postępowanie sądowe zainicjowane złożonym od tej decyzji odwołaniem zostało zawieszono postanowieniem Sądu w sprawie VII U 1457/13 w dniu 09.09.2014r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy VII U 1913/12. (akta VII U 1457/13)

Tymczasem w trakcie toczącego się postępowania sądowego związanego z odwołaniem od decyzji z 08.03.2012r. – VII U 2215/12 Sąd w dniu 29.01.2013 zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy VII U 1913/12. (k. 40as).

Postępowanie zostało podjęte 27.10.2014r. i Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry, któremu zlecił zapoznanie się z aktami sprawy VII U 1913/12 i VII U 1457/13, przebadanie wnioskodawcy celem stwierdzenia daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, w szczególności czy istniała 17.02.2012r. (k.59as) W opinii z dnia 19.11.2014r., która wpłynęła do Sądu 05.12.2014r., biegła uznała wnioskodawcę za całkowicie niezdolnego do pracy, która niezdolność istniała 17.02.2012r. i z prawdopodobieństwem granicznym z pewnością powstała już w 2008r. (opinia k. 64as)

W dniu 08.12.2014r. zapadł wyrok w sprawie VII U 1913/12 ustalający wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 13.09.2011r. (akta VII U 1913/12)

Na rozprawie w dniu 25.03.2015r. w sprawie VII U 2215/12 – już po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie VII U 1913/12 i wydaniu decyzji ZUS z 16.03.2015r. wykonującej wyrok i ustalającej wnioskodawcy prawo do renty – ZUS nie kwestionował opinii biegłego z 19.11.2014r.

Ostatecznie SO w Lublinie postanowieniem z 25.03.2015r. w sprawie VII U 2215/12 odrzucił odwołanie od decyzji z 08.03.2012r. a punkcie II wniosok W. M. (1) o ustalenie prawa do emerytury według ogólnych zasad wynikających z ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz żądanie wypłaty tej emerytury od (...)przekazał do rozpoznania do ZUS według właściwości. (akta sprawy VII U 2215/12)

Skutkiem powyższego rozstrzygnięcia ZUS wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję z 29.04.2015r. odmawiającą prawa do emerytury wobec nie spełnienia ustawowych przesłanek. (k. 26 ae t.IV)

Dodatkowo należy wskazać, że na skutek wniosku z dnia(...)ZUS ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od daty złożenia wniosku w związku z osiągnięciem wieku ustawowego 65 lat. (decyzja k. 9 t.VI ae) Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto wnioskodawcy 22 lata, 2 miesiące i 19 dni okresów składkowych oraz 5 lat i 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury została przeliczona decyzją 28.08.2013r. (k. 21 t.VI ae) Na skutek złożonego odwołania od tej decyzji Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 26.03.2014r. w sprawie VII U 2587/13 zmienił decyzję i uwzględnił do wysokości emerytury dodatkowy okres składkowy od 20.02.1967r. do 30.09.1967r. z tytułu zatrudnienia w Hucie (...) a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił. (akta VII U 2587/13) Wyrok uprawomocnił się i został wykonany przez ZUS decyzją z 23.04.2014r. przeliczającą wnioskodawcy wysokość emerytury poprzez przyjęcie 22 lat, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych oraz 5 lat i 6 miesięcy okresów składkowych. (decyzja k. 47ae t. VI)

Taki też staż ubezpieczeniowy został uwzględniony przy ustalaniu wnioskodawcy prawa do renty decyzją z 16.03.2015r. (decyzja k. 105 t. III ar) Bezsporne jest w sprawie, że wnioskodawca nie legitymuje się 35 letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta emerytalno-rentowe oraz akta spraw sądowych toczących się na skutek odwołań wnioskodawcy od decyzji ZUS. Okoliczności wykazane tymi dokumentami nie budzą wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest częściowo zasadne.

Jak wynika z treści odwołania W. M. (1) domagał się ustalenia mu prawa do emerytury po ukończeniu 60 roku życia, od dnia(...)Ta data jest związana z jego pierwszym wnioskiem o emeryturę złożonym w(...) roku.

Zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w brzmieniu obowiązującym w tej dacie (tekst jednolity z dnia 1 marca 2004 r. Dz.U. Nr 39, poz.353 - brzmienie od: 2008-05-08 Dz.U. 2008 Nr 67 poz. 411) ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1, mogą przejść na emeryturę: mężczyzna - po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje ubezpieczonym, którzy:

1) ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami oraz

2) w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, chyba że w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do pracy. (ust. 2)

Spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie wymaga się od ubezpieczonych, którzy przez cały wymagany okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, podlegali ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pozostawania w stosunku pracy. (ust. 3)

Jak wskazano wyżej składając w (...) roku wniosek o emeryturę W. M. (2) miał ukończone 60 lat i podał, że wykonywał zawód nauczyciela akademickiego. W tym czasie wydana została decyzja odmawiająca mu prawa do renty wobec stwierdzenia braku niezdolności do pracy (uznana za zasadną prawomocnym wyrokiem z dnia 29.03.2010r. w sprawie VIII U 4359/08). W tych okolicznościach ZUS rozpoznał wniosek o emeryturę według zasad przewidzianych w ustawie o szkolnictwie wyższym i wobec stwierdzenia niespełnienia przesłanek odmówił prawa do emerytury nauczyciela akademickiego, co uznane zostało jako prawidłowe wyrokami Sądu Okręgowego i Apelacyjnego prawomocnie oddalającymi odwołanie wnioskodawcy od decyzji odmawiającej prawa do emerytury. W (...)nie było żadnych podstaw prawnych, tj. przepisów pozwalających na ustalenie wnioskodawcy przy jego sytuacji faktycznej prawa do emerytury we wcześniejszym wieku. Nie było podstaw do ustalenia prawa do emerytury pod kątem istnienia całkowitej niezdolności do pracy ponieważ wnioskodawca został uznany za zdolnego do pracy i znalazło to następnie potwierdzenie w cytowanych wyżej wyrokach SO i SA oddalających odwołanie od decyzji ZUS odmawiającej prawa do renty.

Dopiero na skutek kolejnego wniosku o rentę złożonego we wrześniu 2011 roku Komisja Lekarska ZUS w styczniu 2012 roku stwierdziła częściową niezdolność do pracy jednakże taki stopień niezdolności do pracy nie ma żadnego przełożenia na uprawnienia emerytalne.

Kolejny wniosek o emeryturę został złożony przez wnioskodawcę w lutym 2012r. W tej dacie wnioskodawca nadal nie udowodnił, że był osobą całkowicie niezdolną do pracy więc ZUS prawidłowo oceniał jego uprawnienia emerytalne osoby, która nie ukończyła 65 lat jako nauczyciela akademickiego. Zresztą wnioskodawca w tym wniosku nie sygnalizował aby ubiegał się o wcześniejszą emeryturę w związku z całkowitą niezdolnością do pracy a i nie było przesłanek by tak interpretować jego żądanie. Prawidłowo zatem po raz kolejny ZUS odmówił prawa do emerytury.

Jednakże wówczas 20.03.2012r. wnioskodawca odwołując się od decyzji z 08.03.2012r. wnioskodawca po raz pierwszy w swoim odwołaniu powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego oceniającego treść art. 29 ustawy emerytalnej, mocą którego przewidziana jest możliwość ustalenia prawa do emerytury mężczyznom po ukończeniu 60 roku życia, całkowicie niezdolnemu do pracy spełniającym m.in. warunek 25 letniego okresu ubezpieczeniowego. W dacie tego odwołania wnioskodawca nie był jeszcze uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Jednakże toczyło już się postępowanie sądowe związane z ustaleniem prawa do renty na skutek wniosku z września 2011r. Całkowita niezdolność do pracy została ustalona przez biegłego w 2014r w sprawie rentowej. Także w sprawie z odwołania od

decyzji emerytalnej z 08.03.2012r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry, który w grudniu 2014 roku ocenił, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy od lutego 2002 roku a z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością można przyjąć, że niezdolność ta istniała w 2008 roku. Wobec takiej opinii oraz mając na uwadze treść zawartą w odwołaniu z 20.03.2012r. Sąd w sprawie VII U 2215/12 pismo to potraktował jako nowy wniosek W. M. (1) o ustalenie mu prawa do emerytury od(...)roku na zasadach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS i wniosek o ustalenie prawa i wypłaty przekazał do rozpoznania organowi emerytalnemu jako właściwemu.

W grę wchodziło ustalenie prawa do emerytury w oparciu o art. 29 ustawy emerytalnej.

ZUS rozpoznając wniosek przekazany przez Sąd wniosek odmówił prawa do świadczenia od(...) roku.

Wnioskodawca w niniejszym odwołaniu domagał się ustalenia prawa od (...)roku, kiedy po raz pierwszy składał wniosek o emeryturę.

Według art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. (ust. 2 nie istotny w sprawie)

Jednakże stosownie do treści art. 116 ust. 1 ustawy postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Z art. 129 ust.1 ustawy wynika zaś, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Zważywszy na treść powyższych przepisów istotne znaczenie ma zatem ustalenie od jakiej daty należy ustalić wnioskodawcy prawo do żądanego świadczenia, a więc wniosek z jakiej daty jest wiążący dla ustalenia daty początkowej prawa.

W świetle dokonanych przez Sąd ustaleń należy przyjąć, że prawidłowym wnioskiem, od daty którego powinno być oceniane prawo do wypłaty emerytury wnioskodawcy, w przypadku uznania, że prawo to przysługuje W. M. (1) jest wniosek zawarty w piśmie z 20.03.2012r., będącym jednocześnie odwołaniem od decyzji odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury nauczyciela akademickiego. Pismo z tej daty jest wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury na zasadach ogólnych ustawy emerytalnej i tak zinterpretował je Sąd przekazując wniosek do rozpoznania ZUS.

W ocenie Sądu w dniu (...) wnioskodawca nabył prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej. Wprawdzie w tej dacie jeszcze wnioskodawca nie udowodnił, że jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, jednakże w toku dalszego postępowania sądowego biegła psychiatra w oparciu o dokumentację medyczną związaną z rozpoczętym leczeniem psychiatrycznym ustaliła istnienie tej niezdolności. W. M. (1) w tej dacie miał ukończone 60 lat, legitymował się ponad 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz był całkowicie niezdolnym do pracy a więc zostały wyczerpane przesłanki związane z ustaleniem prawa do emerytury zawarte w cytowanym wyżej przepisie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tego też względu Sąd na podstawie wskazanych wyżej przepisów i art. 477^{((14))}§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od daty wniosku, tj. od(...)W pozostałym zakresie w oparciu o art. 477^{((14))}§ 1 k.p.c. odwołanie zostało oddalone. Decyzja odmawiająca prawa do emerytury tak od(...) jest prawidłowa. Daty pierwszego wniosku o emeryturę nie można przyjąć jako daty wniosku o ustalenie prawa do emerytury na zasadach ogólnych. Poza kolejny raz Sąd podkreśla, że w pierwszym wniosku W. M. (1) domagał się ustalenia prawa do emerytury wskazując na wykonywany zawód nauczyciela akademickiego i nie przedkładając wystarczających dowodów na istnienie u niego niezdolności do pracy. Wniosek był złożony w dacie po odmowie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i nie było przesłanek do interpretowania wniosku inaczej jak żądanie ustalenia prawa do emerytury nauczyciela akademickiego. ZUS wniosek ocenił prawidłowo i nie dopuścił się błędu przy rozstrzygnięciu prawa do świadczenia. Niezdolność do pracy została ustalona dopiero po niemal 6 latach, w wyniku przedłożenia w

sądzie nowych dokumentów związanych z podjętym w późniejszym czasie leczeniu psychiatrycznym. Nie ma zatem podstaw do ustalenia wnioskodawcy prawa do emerytury od(...).

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.